

Finansdepartementet
M2019/00661

Remissyttrande över Agenda 2030 och Sverige (SOU 2019:13): Världens utmaning – världens möjlighet

Sammanfattning

Sveriges handlingsplan för Agenda 2030 ger en samlad bild av regeringens politik och hur regeringen ser på hållbar utveckling men Region Norrbotten anser att det saknas en tydlig vision om hur de globala målen ska nås. Regionen anser också att en nationell handlingsplan bör vara mer långsiktig och därför längre än två år. Handlingsplanen bör också vara mer framåtsyftande och ha en bred politisk förankring i riksdagen. Rollfördelning och hur aktörer kan komplettera varandra borde tydliggöras ytterligare för regioner, länsstyrelser kommuner, statliga myndigheter, näringsliv, civilsamhälle och forskning när det gäller aspekter som att vara röstbärare, kunskapsbärare, ansvar, utförare och nätverkare. Region Norrbotten anser därför att när olika politikområdens nationella strategier uppdateras är det mycket viktigt att de genomsyras av Agenda 2030 och prioriteringar.

Region Norrbotten har valt att kommentera nedanstående punkter:

Att stärka de ordinarie processerna (sid 17 längst ner)

Regeringen tydliggör myndigheternas ansvar för hållbar utveckling genom ett tillägg i myndighetsförordningen (2007:515).

Region Norrbotten anser att det bör stå: ... ansvar för att all utveckling sker miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbart... annars har vi både hållbar utveckling och dagens ohållbara utveckling parallellt.

Att stärka de ordinarie processerna (sid 18 mitten)

Dessutom bör regeringen systematiskt integrera kunskap om agendan i utbildningar för myndighetsledning och anställda i Regeringskansliet.

Här saknar Region Norrbotten utbildning i "Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft" för att regionerna ska få samma bildning.

Stärkta förutsättningar för lokal och regional nivå (sid 19)

Regeringen ingår ett handslag med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) med en gemensam programförklaring för det fortsatta genomförandet av Agenda 2030...

Region Norrbotten anser att det är positivt att SKL kan stödja regionerna i detta arbete.

Stärkta förutsättningar för lokal och regional nivå (sid 20 längst ner)

Regeringen ger länsstyrelserna i uppdrag att arrangera regionala Agenda 2030-forum för olika sektorer och aktörer på lokal och regional nivå. Regeringen ger länsstyrelserna i uppdrag att, i samverkan med andra aktörer inom länen, verka för att målen i Agenda 2030 nås samt att sprida information om arbetet med Agenda 2030 på lokal och regional nivå.

Region Norrbotten anser att uppdraget borde gå till regionalt utvecklingsansvariga, som kan bidra till att målen uppnås inom den regionala tillväxtpolitiken. Regionerna behöver ha det här uppdraget för att säkerställa att Agenda 2030-arbetet genomsyrar hela det regionala utvecklingsansvaret. Det vore mycket ineffektivt att ge uppdraget till Länsstyrelserna. Regionerna har redan utvecklade nätverk och dialoger med kommuner och medborgare i länet i och med det regionala utvecklingsansvaret. Att skapa nya strukturer för dialog kring utvecklingen i länet blir som att än en gång lägga upp arbetet med hållbar utveckling/Agenda 2030 i ett sidospår. Det kommer att ge mycket större effekter och genomslagskraft i arbetet om regionalt utvecklingsansvariga även ansvarar för dialog och utveckling kring hållbarhet, som har direkt koppling till kvalitet i utvecklingsarbetet. Då kan befintliga strukturer, nätverk och dialogforum som finns i länet för detta nyttjas. Förutom via Regionalt forum, där länets samtliga parter ingår, även via vårdcentraler, servicepunkter, digidelcenter, lanthandlare och bensinstationer. Dessa är lokala platser där regionen och kommunerna finns närvarande idag. Social ekonomi Övre Norrland, Folkbildningsrådet och Kompetensforum är andra exempel på redan befintliga nätverk som effektivt skulle kunna nyttjas för att använda kraften för omställning och nya arbetssätt i ordinarie processer.

Näringslivets roll i genomförandet (sid 21)

Det är för få inom näringslivet som ser eller tar tillvara på affärspotentialen i FN:s globala hållbarhetsmål, men Agenda 2030 har öppnat helt nya dörrar för affärer inom hållbarhet. Såväl stora som små företag behöver uppmuntras att hitta strategier som kan bidra till att målen nås. Om fler inom näringslivet väljer att jobba aktivt för att anpassa sig till ett mer hållbart arbetssätt kan de inte bara bidra till en bättre och mer hållbar värld, utan också se fram emot goda affärsmöjligheter. Region Norrbotten anser att regeringen via Tillväxtverket ytterligare behöver tydliggöra vikten av hållbarhet i nyttjandet av 1:1-medel. Det är även viktigt att uppföljningen och utvärderingen av dessa medel kopplat till hållbarhet och Agenda 2030 utvecklas och förbättras. På så sätt kan regionerna bidra till att tydligare sätta fart på omställningsarbetet och den potential som finns i de satsningar som görs. Under innevarande programperiod 2014-2020 har Norrbotten växlat upp sina 1:1 medel och regionala medel med EU:s strukturfonder till drygt 300 miljoner kronor.

Ett exempel som tydligt visat på kopplingen mellan ekonomisk och social hållbarhet inom ramen för 1:1-medlen är en av de insatser som gjordes under 2016-2018. Inom jämställd regional tillväxt i ett antal av Norrbottens företag. Företagen i Norrbottens inland har stora utmaningar i att nå kompetent arbetskraft och ser kompetensförsörjningen som ett av de större hindren för tillväxt. Företag som fått företagsstöd från regionen erbjöds därför ett processtöd i jämställdhet och mångfald för att företagsledningen skulle få kunskap och insikt i hur de skulle arbeta för att främja en inkluderande arbetsmiljö som attraherar både kvinnor och män med olika bakgrund och ålder. Resultaten från insatsen är många; flera av företagen arbetar nu mer integrerat med jämställdhet och mångfald ur ett affärs- och tillväxtperspektiv. Det finns en kunskap och förståelse för frågornas betydelse för tillväxt och konkurrenskraft både bland företagen och näringslivskontoren. Processtödet har även bidragit till en attitydförändring, att arbetet med jämställdhet och mångfald nu är ett naturligt inslag i tillväxtarbetet på lokal och regional nivå.

Region Norrbotten anser att det inte behöver skapas ytterligare forum utan att det istället ska byggas vidare och utveckla befintliga samverkansforum. Norrbottens Kommuner i samverkan Region Norrbotten samlar kommunernas näringslivschefer en gång i månaden. Detta är ett viktigt forum för att föra ut kunskap om och nya krav för att uppnå Agenda 2030. Kommunernas näringslivskontor har även dagliga kontakter med företagen i sina kommuner.

Civila samhällets roll i genomförandet (sid 22)

Region Norrbotten har som första region i landet genomfört en kartläggning av civilsamhällets organisationer. Arbetet har varit givande och kartläggningen används i kontakt med civilsamhället. Det är ett arbets sätt som bör implementeras i övriga Sverige och nyttjas i arbetet med Agenda 2030.

Världens möjlighet (sid 23)

De politiska åtaganden och överenskommelser som följs upp har visat sig ge effekt.

Region Norrbotten anser att det går att ställa krav på regionerna att genomföra Agenda 2030 på många plan. Till exempel genom att Agenda 2030 blir obligatorisk vid uppföljningen av 1:1 medel och att staten ställer krav på att uppföljningen är godkänd för utbetalning av medel. Idag är kravställningen låg, vilket speglar behov av kunskapshöjande åtgärder på olika nivåer hos aktörer berörda av EU-medel och 1:1-medel. Kravställan borde därtill finnas om att statistik alltid redovisas med kön som övergripande indelingsgrund. Region Norrbotten anser att det är bra att det att regeringen tillsätter en kommitté med uppdrag att till och med 2030 kontinuerligt ta fram underlag i form av uppföljning, utvärdering och förslag till åtgärder för att genomförandet av Agenda 2030 ska drivas framåt. Arbetet bör löpande stämmas av med regionalt utvecklingsansvariga som en del i deras arbete med uppföljning och lärande.

Regionerna erbjuder två tjänster av regeringen idag, bredbandskoordinator och digitaliseringskoordinator. I dessa erbjudanden finns inget krav på att arbeta för Agenda 2030, vilket det borde göra.

Konsekvenser av förslagen – och av att inte agera (sid 24)

Det snabbaste och mest effektiva sättet att genomföra Agenda 2030 och nå den omställning som krävs är att använda kraften i ordinarie processer. Agenda 2030 och hållbar utveckling måste integreras i den dagliga verksamheten och kan inte vara ett projekt vid sidan av.

Uppdrag kopplade till Agenda 2030 bör ges till regionerna och inte till länsstyrelserna. Region Norrbotten befarar annars att arbetet med Agenda 2030 i regionerna kommer att bedrivas i ett sidospår, vid sidan av övrigt regionalt utvecklingsarbete.

Behov av kunskapsstöd (sid 120)

I kommuner och landsting finns det en stor efterfrågan på olika former av stöd för att främja genomförandet av Agenda 2030. Det som efterfrågas är kompetenshöjande åtgärder för förtroendevalda och för offentligtanställda om innehållet i Agenda 2030, hur agendan ska kommuniceras, vad den innebär för den egna verksamheten och hur den kan integreras i ordinarie styr- och ledningssystem. Det handlar även om att nyttja befintliga och utveckla nya metoder inom medborgardialog som kan bidra till att skapa engagemang bland barn och unga, vuxna och civilsamhällets organisationer. Det finns även behov av att ta fram stöd för uppföljning och analys av Agenda 2030 som kan bidra till att driva på utvecklingen på lokal och regional nivå. Det finns också en stor efterfrågan på nätverk för kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan kommuner och landsting som kan bidra till ökat lärande och nya arbetssätt. Region Norrbotten anser att SKL:s befintliga arbete och stöd till kommuner och landsting rörande Agenda 2030 är viktigt, och bör även fortsatt nyttjas i högre grad. Region Norrbotten anser vidare att det är nödvändigt att staten i sin styrning av den lokala och regionala nivån ger goda förutsättningar för genomförandet av agendan, där hänsyn tas till de olika förutsättningarna.

I stycket "Delegationens förslag för stärkt kunskap, forskning och innovation" saknar Region Norrbotten hänvisning till de regionala innovationsstrategierna. Dessa är mycket viktiga för EU:s forskningsmedel.

Hållbar upphandling i kommuner och landsting (sid 125)

Det finns oklarheter om landstingens och länsstyrelsernas roller och ansvar för Agenda 2030.

Det behöver därför med utgångspunkt i respektive uppdrag tas ett gemensamt ansvar för att rollerna klaras ut, så att den gemensamma kraften kan användas till att genomföra agendan. Region Norrbotten anser därför att det är viktigt att detta tydliggörs via regleringsbrev och villkorsbeslut till myndigheter och regioner.

Region Norrbotten anser att det är regionerna som har den lokala närvaron i länet. I och med att regionerna har det regionala utvecklingsansvaret är det naturligt att det ställs krav på att denna utveckling uppfyller kraven i Agenda 2030. Regionerna är politiskt styrda och kommer inte naturligt följa rekommendationer från länsstyrelserna. Regionerna kommer alltid driva sin egen politik. Ett sätt att få ett bra genomförande är att kopiera arbetssätten från bredbands- och digitaliseringskoordinatorerna och ge regionerna ett erbjudande om Agenda 2030-samordnare. Dessa är två mycket lyckade och effektiva satsningar för att genomföra nationell politik med en regional twist och samtidigt få kontinuerlig information om de lokala behoven i länen. Länsstyrelserna har inte samma möjlighet att bedriva regionalt utvecklingsarbete sedan det regionala utvecklingsansvaret gått över till regionerna.

9.5 Hållbar upphandling i kommuner och landsting (sid 126)

Region Norrbotten ställer sig bakom att upphandling medför en potential för att hållbar utveckling används fullt ut i kommuner och landsting. Upphandlingsmyndigheten (UHM) har en viktig roll i att förmedla kunskaps- och metodstöd till kommuner och landsting och för att kommuner och landsting ska ställa relevanta hållbarhetskrav. Det är viktigt att UHM har tillräcklig kapacitet och resurser för att bidra med aktuellt och tillräckligt stöd till kommuner och landsting.